

Hejnał Cieszyna do zmiany?

Data publikacji: 27.02.2025 12:00

Hejnał Cieszyna „Helo, helo Helenko” nie pasuje do miasta i powinien zostać zastąpiony? Tego chciałby znany etnograf, prof. Karol Daniel Kadłubiec.

Cieszyński Ratusz, fot. Natasza Gorzołka

Na ostatniej sesji (26.02.2025) Rady Miasta Cieszyna w punkcie wystąpień gości głos zabrał **prof. Karol Daniel Kadłubiec**, znany badacz kultury, folkloru i języka Śląska Cieszyńskiego, który mówił o cieszyńskim hejnale.

- **Hejnał jest szalenie ważnym symbolem miejsca, do którego się odnosi** – zauważył prof. Karol Daniel Kadłubiec w swoim wystąpieniu: - **a ponieważ jest ważnym symbolem powinien nawiązywać do tradycji danego miejsca, do historii danego miejsca i do realiów związanych z tym miejscem. I jak to się ma do współczesnego hejnału miasta Cieszyna?**

Prof. Kadłubiec zauważył, że hejnał ma się nijak do miasta Cieszyna, bo piosenka odnosi się do pasterstwa, a tradycje takie są Cieszynowi nieznane. -**Na dodatek piosenka ma charakter dialogowy, to znaczy pasące krowy pasterki porozumiewają się z grónia na grón, czyli ma funkcję komunikacyjną** – zauważył.

- **Pieśń ta pod względem metryki jest wolnometryczna, to znaczy, że się nie mieści w żadnym takcie, że płynie z przestrzeni na przestrzeń, z grónia na grón [...] takie pieśni są typowe dla pieśni beskidzkiej. Dla Cieszyna i okolic Cieszyna typowe są pieśni, które mieszczą się w taktach na $\frac{3}{4}$ czyli walczyki, polonezy i mazurki. [...] Gdybyśmy szli tym torem i tym tropem to doszlibyśmy do wniosku, że cieszyński obecny hejnał jest chybiony pod każdym względem, pod względem tematyki, melodyki, rytmiki i nie mieści się w tych kryteriach przypisywanych hejnałowi, to znaczy nie nawiązuje do tradycji, do historii i do realiów** – wyjaśniał profesor.

- **W moim przekonaniu powinniśmy optować za taką melodią, która absolutnie przylega do miasta książęcego. W moim przekonaniu [...] można by taką melodię zapożyczyć z pieśniczki bardzo znanej i wtopionej w Cieszyn czyli „Hej koło Cieszyna stoi lipeczka, a pod tím lipeczkom stoi dzieweczka”. Czyli miejsce jasno zakomunikowane i mamy rytmikę mazurkową na $\frac{3}{4}$** - argumentował etnograf i dodał: - **Dodatkowym argumentem jest to, że jest ona jedyna, unikatowa. Różne piosenki mają różne warianty, ale ta jest jedyna, jest powszechnie znana i kojarzy się z Cieszynem.**

A co Wy myślicie o tej propozycji? - zachęcamy do komentowania.

Z ciekawostek można dodać, że hejnał odgrywany z wieży cieszyńskiego ratusza to melodia skomponowana w 1150-lecie legendarnego założenia miasta na wzór pieśni "Helo, helo, helenko, jako ci się pasie..?". Ta piosenka, wykonywana przez słynny Zespół Pieśni i Tańca "Śląsk" im. Stanisława Hadyny została napisana przez Stanisława Hadynę na postawie „białego śpiewu”, „helokania” dziewcząt pasących krowy w jednej z beskidzkich wsi. Co ciekawe, echa tej piosenki można odnaleźć w utworze Davida Bowiego „Warszawa”. Podobno w maju 1973 roku Bowie zatrzymał się na kilka godzin w Warszawie i w miejscowej księgarni kupił płytę z lokalną, jak wydawało mu się, muzyką - albumem Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” (być może „Śląsk. The Polish Song and Dance Ensemble vol. 2”, na której właśnie znajduje się „Helokanie”).

Posłuchaj hejnału Cieszyna:

Posłuchaj utworu w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca "Ślask"

Posłuchaj utworu "Warszawa" Davida Bowiego (Helokanie około 4 minuty):

Natasza Gorzółka